ИНСТИТУТ ПО ЗЕМЕДЕЛИЕ - КАРНОБАТ
СЕЛСКОСТОПАНСКА АКАДЕМИЯ
Изх.№/Вх.№ 735/16.06.14

Рецензия за заемането на академичната длъжност "доцент"
в Института по земеделие, гр. Карнобат
от д-р Василина Димчева Манева

Рецензент: професор, д.б.н. Митко Ангелов Събчев

На обявения конкурс за академичната длъжност „доцент" в професионално направление 6.2 Растителна защита, научна специалност „Растителна защита" (Държавен вестник бр. 16 от 25 февруари, 2014 г.) е подал документи само един кандидат – д-р Василина Димчева Манева.

Общо описание на представените материали

Д-р Манева представя Списък на научните трудове с 52 заглавия. От този списък изключвам № 1, автореферат, който не представлява научна публикация. По този начин приемам за разглеждане 51 научни публикации. Разпределението на научните статии според това къде са публикувани е както следва:

- публикувани в международни научни списания с Impact Factor – 2.
- публикувани в научни списания в чужбина – 1.
- публикувани в научни списания в България – 32.
- публикувани в научни сборници от международни научни форуми - 16.

За присъждане на образователната и научна степен „доктор" кандидатът е представил три научни труда, публикувани в научни списания в България. Това означава , че за настоящия конкурс д-р Манева се явява с нови 48 научни труда, които включват и две статии, публикувани в списание с Impact Factor; тези статии са с общ IF – 0.556. В този списък са включени и пет обзорни статии (5, 7, 25, 26, 28), които няма да бъдат рецензирани, защото в тях липсват собствени научни приноси, но ще бъдат взети под внимание при цялостната оценка на кандидата.

В отделни списъци са представени четири Наръчника /"Списък на научно-практически разработки"/, на които д-р Манева е съавтор и една брошура /"Списък на авторски свидетелства за утвърден научен продукт за внедряване в практиката"/, с нейно съавторство, представена като

„монография", за която, обаче, няма данни за рецензиране, което означава, че не отговаря на изискванията за монография, според „Правилника за прилагане на Закона за развитието на академичния състав в Република България в Селскостопанска академия" (по-нататък – „Правилникът на ССА"); поради липса на собствени научни приноси в нея, приемам тази публикация като обзор. Тези трудове няма да бъдат рецензирани, тъй като не представляват научни разработки с резултати и научни принос, но ще бъдат взети под внимание при цялостната оценка на кандидата.

Представен е списък с тринадесет цитирания, но дванадесет от тях са автоцитирания по отношение на други съавтори на цитираните статии.

Представен е и списък на научно-популярни статии, в който фигурират двадесет и пет заглавия.

В „Списък на изнесените лекции" е представено заглавието на едночасова лекция; няма информация пред кого и кога тази лекция е изнесена.

Не е представен отделен списък на участието в научни форуми, но от списъка на научните публикации и техните отпечатъци става ясно, че д-р Манева е имала презентации на десет международни форума /включвам докладите с №№ 8, 31, 32, които са публикувани като научни статии в научни списания, но в същото време са представени и на научни форуми/, четири от които в България, и шест – в чужбина.

Налице са и всички административни документи, които се изискват за такъв род конкурси: заявление, автобиография, копие от дипломата за образователната и научна степен „Доктор" копие от трудов договор с Института по земеделие в гр. Карнобат.

Участие в научните разработки

В представения списък на научни публикации, без тези, свързани с дисертацията за присъждане на образователната и научна степен „доктор", д-р Манева е самостоятелен автор на 11 публикации /23% от общия брой/, водещ автор на 25 публикации /52% от общия брой/ и съавтор на 12 публикации /25% от общия брой/, т.е. в повече от ¾ от публикациите тя е била организатор както на самите разработки, така и на подготовката на самите публикации.

Според приложените разделителни протоколи участието на д-р Манева в разработките, завършили с научни публикации, варира от 50% до 80%

/изключение публикация № 18 – 30%/ в случаите, в които тя е водещ автор, а в останалите – нейното участие е равностойно с това на останалите съавтори.

Научно-изследователска дейност

Основната научно-изследователска дейност на д-р Манева е насочена към изучаването на:

- видовия състав, фенологията и борбата с листни въшки, неприятели по различни житни култури.

Други застъпени направления в научно-изследователската дейност на д-р Манева са:

- проучване чувствителността на листни въшки към някои инсектициди;
- видов състав и фенология на други /не листни въшки/ насекомни неприятели при житни култури и кореандър;
- използване на феромонни ловилки за изучаване на видовия състав и фенологията на неприятели по селскостопанските култури от разред Coleoptera.

Научни и научно-приложни приноси

Основните научни и научно-приложни приноси на д-р Манева, отразени в нейните научни публикации могат да бъдат обобщени по следния начин:

Научни приноси:

1. Установен е видовия състав на листните въшки при зимен и зимно-пролетен ечемик, който през есенния вегетационен период на културата е представен с четири вида листни въшки (9, 11, 15, 20).
2. Установен е видовия състав на листните въшки при пролетен ечемик и тяхната относителна плътност и сортови предпочитания по отношение на двадесет сорта двуреден и пет сорта многореден ечемик: установени са три вида листни въшки, както и пет сорта пролетен ечемик, при които не е отчетено нападение от листни въшки (51).
3. Установени са конкретни патофизиологични (по отношение на фотосинтезата фотосинтезата) и анатомо-морфологични (по отношение на броя и големината на устицата и дебелината на мезофила) изменения

при различни сортове ечемик вследствие нападение от листни въшки (18, 27, 44)

4. Установени са сортовите предпочитания на листните въшки (6) и сортовите предпочитания на обикновената житна пиявица (42) в пшенични насаждения.
5. Установени са видовите и сортови предпочитания на листните въшки към различни житни култури – твърда и мека пшеница, фуражен и пивоварен ечемик, ръж, овес, тритикале и спелта (31, 43).
6. Установен е видовия състав и относителната плътност на листните въшки при тритикале през пролетния вегетационен период на културата посеви в района на гр. Карнобат за шест-годишен период (32).
7. Установено е влиянието на климатичните условия през отделните години върху видовият състав на листни въшки и популационната плътност на отделни техни видове, както и зависимостта между плътността на листните въшки и добива при зимуващ овес. (12, 13, 19).
8. Установен е видовия състав на листните въшки по житни култури, отглеждани в условията на биологично земеделие, и по плевелите в синорите около тях – установени са четири вида листни въшки, както и предпочитаните от листните въшки плевелни видове, към които те мигрират през пролетта. (45, 49).
9. Проследен е за многогодишен период от време видовият състав, относителната популационна плътност, както и доминиращите видове на листните въшки при различни зърнено-житни култури, отглеждани в условията на биологично земеделие - зимна мека пшеница и твърда пшеница (10, 32), тритикале (32), ръж (14), голозърнест (34) и плевист (35) овес.
10. Установено е влиянието на посевната норма върху нападението от листни въшки, съпътстващата плевелна растителност и добива при ечемик сорт Веслец (36, 48) и пшеница сорт Енола (37, 46), отглеждани в условията на биологично земеделие.
11. Установени са предпочитанията на обикновената житна пиявица към плевелните видове от род Polygonum и условията за успешно унищожаване на плевелите от пиявицата в посеви от житни куллтури и

грах-слънчогледова смеска, отглеждани в условията на биологично земеделие. (47).

12. Установен е видовия състав на полезната ентомофауна, с потенциал на биологичен регулатор на листните въшки, в насаждение от пивоварен ечемик сорт Обзор и пивоварен ечемик сорт Ахелой 2 в района на гр. Карнобат – установени са шест вида хищници от четири семейства, представители на три разреда насекоми: бръмбари, мрежокрили и мухи и осем вида паразитоиди от пет семейства ципокрили насекоми; установено е, че масовото намножаване на основните видове от полезната ентомофауна съвпада с максимума на размножаване на листните въшки. (16).
13. Установен е видовия състав на вредната и полезна ентомофауна при посеви от кориандър в района на гр. Карнобат - установени са шест вида насекомни неприятели, представители на три разреда: ципокрили, полутвърдокрили и правокрили, както и три вида хищници от три разреда: твърдокрили, мрежокрили и мухи. (30).
14. Установено е влиянието на някои пестициди и комбинации между тях върху студоустойчивостта на зимен ечемик. (21, 22, 23).
15. В резултат на организирано за пръв път в България широкомащабно изследване с използване на цветни ловилки с флорални примамки за основни неприятели от сем. Scarabaeidae е получена информация за разпространението на шест вредни вида от семейството в страната, както и данни за относителната плътност на техните популации и сезонния им летеж на девет места в различни райони на България. (24, 29, 41, 50).
16. В резултат на организирано за пръв път в България широкомащабно изследване с използване на феромонни ловилки за зеления бръмбар Anomala solida е получена информация за неговото разпространението в страната, както и данни за относителната плътност на популацията му и сезонния му летеж на девет места в различни райони на България. (38).

Научно-приложни приноси:

1. Установена е правопропорционална зависимост между плътността на популацията на листните въшки и загубата на масата на зърното в пшенични насаждения. (6).
2. Определени са оптималните срокове за третиране на посевите от ечемик с инсектициди за предотвратяване на заразяване с BYDV (17).
3. Установена е чувствителността на видовете листни въшки към някои инсектициди (8).
4. При биологичното отглеждане на житни култури е установена зависимост между степента на азотната запасеност на почвата и степента на нападение на насажденията от листни въшки (33, 34, 35).
5. Установено е нарастване на добива на кориандър при третиране с комбинация от хербицид и инсектицид, както и самостоятелно с някои инсектициди в различни фази на развитието на културата (52).

Лични впечатления

Познавам д-р Манева от 2009 г., когато тя се включи в моя разработка за проучвания върху селскостопански неприятели от разред Coleoptera с помощта на цветни ловилки с флорална примамка и лепливи ловилки с феромонна примамка. Моите впечатления за нейната работа са отлични – тя притежава всички качества на учен-изследовател: прецизност при изпълнение на задачите, критично оценяване на получените резултати и адекватна тяхна интерепретация. Освен това д-р Манева има отлични познания в научните области, в които работи, както и широка обща култура в областта на ентомологията и растителната защита.

Заключение

При повечето от условията за заемане на академичната длъжност «доцент» в «Правилника на СС А» кандидатът в този конкурс, д-р Василина Манева, има значително преизпълнение:

85 (2): научни публикации, които не повтарят представените за придобиването на образователната и научна степен "доктор" и академичната длъжност "главен асистент" – 48 броя, при изискуем минимум - 25

85 (3): водещ автор /включвам и публикациите, в които тя е самостоятелен автор/ – повече от 3/4, при изискуем минимум - 1/3

85 (6): участие в 10 проекта, при изискуем минимум - 5 /нямам информация кои от проектите са с външно финансиране/

85 (7): научни изяви в 10 международно признати научни форума, при изискуем минимум – 2

Един от основните критерии за оценяване на кандидатите в подобен род конкурси са научните и научно-приложните приноси, отразени в научни публикации – техният брой и качество в настоящия случай бих оценил като значителни. Като определен плюс при оценката на кандидата в настоящия конкурс трябва да се вземат предвид нейните пет обзорни статии, в четири от които тя е самостоятелен автор, и съавторството и в четирите Наръчника и обзорната брошура, цитирани по-горе. Необходимо е да се отчете и активността на д-р Манева за популяризирането на научните постижения основно в областта на растителната защита - 25 научно-популярни статии, на 16 от които тя е самостоятелен или водещ автор.

На основание всичко изложено до тук и прилагайки член 85 (9) от цитирания по-горе Правилник, който гласи, че „Неизпълнението на някои условия може да се компенсира с преизпълнение на други. Оценяването на кандидатите е по съвкупност.", моето заключение е, че членовете на Научния съвет при Института по земеделие, гр. Карнобат имат пълното основание да гласуват положително за заемането от д-р Василина Димчева Манева на академичната длъжност „доцент" в Института, където тя, според мен, ще бъде изключително полезна със своите знания и опит.

София, 10 юни, 2014 г.

/проф., дбн Митко Събчев/